

**Oponentský posudek na disertační práci MUDr.Kateřiny Gláslové
Traumatický stress, disociace a schizofrenie : psychopatologické a psychofyziologické
charakteristiky**

Autorka prezentovala výsledky svých dvou výzkumů v práci o rozsahu 115 stran (včetně dodatků). Teoretická část se opírá o solidní základ v podobě více než 150 odborných pramenů, ve většině případů v angličtině. Nenašel jsem formální nedostatky.

Teoretická část jsem četl se zájmem, dozvěděl jsem se z ní o řadě souvislostí, které mi byly jako nelékaři vzdálené. Posouzení toho, zda výběr citované literatury byl reprezentativní, musím ovšem ponechat na váženém dalším oponentovi. Na str.32 jsem měl dojem, že je uveden protimluv ve vysvětlování toho, že L. Meduna zjistil vyšší než náhodnou četnost současného výskytu schizofrenie a epilepsie a opíral se přitom i zjištění jiných badatelů; Steiner a Straus našli typické epi záchvaty u 6000 pacientů jen velmi vzácně. Meduna (viz následující věta) jich našel mezi 176 dokonce 95. Nerozumím.

K části B – empirické nálezy dvě poznámky mám. Je mi jasné, že disertační práce, předkládané v k obhajobě v prostředí přírodních věd, potřebují zkoumané souvislosti dokládat, prokazovat a ne je pouze vysvětlovat. Kvantitativní metodologie je zde jasným nástrojem vědeckosti. Jenže při statistickém zpracovávání dat skupin zkoumaných osob, jejichž počet dosahuje jen málo osob, ztrácí svou explikační sílu (str.50 a 52, tab.2, str.71 a 72, tab.1 a 2). Z toho patrně vyplývá i předmět druhé námitky. Veliká opatrnost autorky při diskusi, interpretaci získaných dat a formulaci závěrů. Zde jsou příklady:

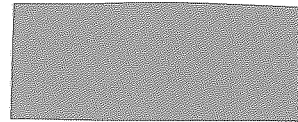
Str.55: v pasáži, věnované diskusi výzkumem zjištěných dat, mi nepomáhá formulace typu: „Úzký vztah mezi .... naznačuje důležitou roli...“. Pokud je myšlen vztah statisticky úzký, pak by to autorku opravňovalo napsat „prokazuje důležitou/významnou roli...“. Pokud jde o jiný vztah (neprokázanou hypotézu o věcné souvislosti), pak bych takové pojednání čekal o kousek dále. Ostatně celý další text v odstavci se diskusi autorkou získaných dat nevěnuje, ale zabývá se jinými, velmi zajímavými souvislostmi. Podobně opatrné formulace čteme i v následujícím odstavci na téže straně: „výsledky této studie naznačují ... možnou roli .... díky významným vztahům“. Podobně i na str.56: „Údaje, uváděné v této studii, teoreticky podporují hypotézu...“. „Praktickým důsledkem tohoto vztahu mezi ....může být příspěvkem k řešení problému indikace ...“. Významnost vztahu neurčuje samozřejmě příčinnou souvislost (směr příčiny a následku) a navíc, lékařské vědy jsou svou podstatou mimořádně komplexní. Diskuse výzkumem získaných dat by ale asi neměla končit jen formulací „Pečlivé posouzení výsledků uvedených měření může být proto užitečné při určování strategie použití ....“. Toto pečlivé posouzení a interpretace (možných významů v různých souvislostech) bych očekával od autorky samotné. Str 69: „zkoumané korelace ... naznačují významný vztah“; str.73: „Vliv ....., doložený v této studii, by mohl naznačovat vztah...“. Buďto jej prokazují nebo ne.

Možná, že diskuse výzkumy získaných dat je právě věcně nejobtížnější částí celé práce, významnější než celá část A. Mají a) doložit vědecký přínos této práce autorky, novost poznatků, b) vytvořit předpolí, myšlenkovou kostru, představu o dalším výzkumu. Vzhledem k praxi autorky, reflektované v samotném závěru, bych ocenil i jasnější formulaci o tom, jak výsledek výzkumů ovlivní její práci s pacienty (str.115: „Praktickým významem ... je zatím teoretický příspěvek k problematice indikace antikonvulzivní léčby u některých schizofrenních pacientů“).

Předloženou práci přes tyto komentáře považuji za věcně závažnou, dokládající přínos mezioborového přístupu k obtížným tématům, se kterými se psychiatrie a neurofysiologie potýkají. Zvolený výzkumný projekt i metody jsou v daném kontextu standardní (na druhé straně nejsou však ani zvláště složité). To jsou řekněme silné stránky práce. Za slabinu práce (pro můj osobní vkus) považuji velikou opatrnost a podmíněnost ve vlastních formulacích autorky – což však může být obvyklý styl v oboru, kde mít něco za prokázané, je vzácné a často velmi ošidné...

Nemám pochyb o tom, že autorka prokázala předpoklady k samostatné a tvořivé práci ve vědě a k udělení titulu PhD.

14.června 2010

doc.PhDr. Lubomír Kostroň, CSc.,M.A.